

Haridus- ja Teadusministeeriumi ning Terviseameti soovitused õppetöö korraldamisel koroonaviiruse leviku tingimustes

Õppetöö toimub võimalikult tavapäraselt. Haridusasutuste töökorralduse eesmärgiks on **vältida asutuse täielikku distantsõppele viimist**. Nakkusohu kasvades peavad haridusasutused olema valmis õppetöö vormi muutmiseks. Töö korraldatakse vajadusel ümber eelkõige **hoone, asutuse või piirkonna kaupa**, võttes arvesse kohalikke olusid.

Oluline on meeles pidada, et:

- haiguskahtluse korral ja lähikontaktisena tuleb püsida kodus;
- järgida tuleb head kätehügieeni;
- vähendada tuleb lähikontaktide hulka;
- soovitame kõigil nutitelefoni omanikel laadida alla telefonirakenduse HOIA.

Iga haridusasutus koos pidajaga mõtleb läbi, kuidas riske maandada, võttes arvesse, et võimalikult kaua tuleb pakkuda kontaktõpet 1.-6. klassi õpilastele ja tuge vajavatele õpilastele, kellele distantsõpe ei sobi. Viiruseohu kasvamisel soovitame suunata vanemate klasside õpilased täielikule distantsõppele. Õpilased ja koolipere peavad olema informeeritud, kus ja kuidas on õppematerjalid kättesaadavad ning millised on eduka soorituse kriteeriumid.

Haridusliku erivajadusega õpilastele parima lahenduse leidmiseks saab abi Rajaleidja keskustest. Haridus- ja Noorteameti Rajaleidja õppenõustajad annavad nii koolidele ja tugispetsialistidele kui ka lapsevanematele nõu, kuidas praeguses kiirelt muutuv olukorras lapsi õppetöös toetada telefonil 7350 750 (tööpäeviti kell 12-16).

Selleks, et vajadusel oleks võimalik operatiivselt lapsevanemaid teavitada või lähikontakte tuvastada, on oluline hoida kontaktandmete nimekirjad ajakohased.

Riskide maandamisele mõeldes soovitame käsitleda järgnevaid teemasid:

- distantsõppe korraldamine, sh osalise distantsõppe korraldamine;
- õpetajate töökorralduse põhimõtted distantsõppel ja osalisel distantsõppel;
- riskirühma kuuluvate õpetajate ja õpilaste tegevuse ümberkorraldamise võimalused;
- ruumide kasutus ja inimeste hajutamise võimalused;
- külaliste hoonesse lubamine;
- ürituste korraldamine, ekskursioonid ja õppekäigud;
- isikukaitsevahendite varumine ja kasutamine;
- lapsevanemate regulaarne informeerimine;
- koroonajuhtumi või -juhtumite tuvastamine koolis.

Perearstide ja Terviseameti soovitusel

Alltoodud soovitusel kehtivad kõikide inimeste kohta sõltumata vanusest ja kaasuvatest haigustest.

Lapse tervise eest vastutab lapsevanem, täiskasvanu vastutab oma tervise eest ise. Haridus- ja lasteasutusse naasmiseks **perearstikeskus tervistumise tõendeid ei väljasta, samuti ei tehta terveks saamise kinnitamiseks SARS-CoV-2-teste**. Haridusasutuses esitamiseks saab lapsele tõendi kirjutada lapsevanem.

Haigena tuleb jääda koju

Ägedate ülemiste hingamisteede viirusnakkuste sümptomite (köha, nohu, kurguvalu, palavik, üldine halb enesetunne, ebataoline väsimus) tekkimisel peab jääma kohe koju ning võtma esimesel võimalusel ühendust perearstikeskuse või perearsti nõuandeliiniga 1220, kust antakse edasised juhised.

Nohu ja köha

Kerge nohu või köhaga võib käia koolis, kui õpilane on mõnest hooajalisest nakkushaigusest paranenud, tema enesetunne on üldiselt hea, aga jäänud on kerge jääkköha või -nohu. Kui ei ole selge, kas tegemist on nakkusliku või mittenakkusliku seisundiga, tuleb nõu pidada perearstikeskusega.

Kroonilised haigused

Kroonilised haigused nagu astma ja allergia võivad põhjustada nohu ja köha, ent sel juhul üldiselt koju jääma ei pea. Reeglina on sellised kroonilised haigused varasemalt teada ning lapsevanem saab vajadusel kirjutada ise tõendi, kus ta kinnitab, et lapse sümptomid ei ole nakkusohtlikud. **Kroonilise haiguse esinemise kohta eraldi arstitõendit ei väljastata.**

Väga oluline on kõikide inimeste vastutustundlikkus, sh tuleb tagada see, et kroonilise haigusega last/täiskasvanut tema haiguse tõttu ei diskrimineeritaks.

Eneseisolatsiooni nõuded

Isolatsioonis viibides on välistatud ka huviringides, kaubanduskeskustes jm viibimine. Isolatsioonikohustuse kestus on määratud Vabariigi Valitsuse korraldustega.

Kui haigestunu ei ole nõus SARS-CoV-2 testi tegema, on eneseisolatsiooni kriteeriumid samad, mis SARS-CoV-2-positiivsel inimesel.

Juhul, kui COVID-19 diagnoos leiab kinnitust, jäävad eneseisolatsiooni nii haigestunu kui tema lähikontaktid. Lähikontaktid peavad jääma koju 14 päevaks ja seda loetakse alates lähikontakti esimesest päevast. Lähikontaktsete väljaselgitamise korraldab Terviseamet, kaasates selleks kooli.

Lähikontaktiga on tegemist, kui inimene:

- elas samas majapidamises COVID-19 haigega;

- on olnud füüsilises lähikontaktis COVID-19 haigega vähemalt 15 minutit ja vähem kui 2 meetri kaugusel;
- on olnud otseses kontaktis COVID-19 haige eristega ilma kaitsevahendeid kasutamata (nt on tema peale köhitud, on katsunud kasutatud salvrätti paljaste kätega);
- on viibinud COVID-19 haigega ühes ruumis (nt klassiruumis, nõupidamisruumis, haigla ooteruumis jne) vähemalt 15 minutit ja vähem kui 2 meetri kaugusel.

Kui inimesel on SARS-CoV-2 test positiivne:

- Isolatsioon kestab tavaliselt 14 päeva.
- Isolatsiooni peavad jääma ka kõik haigestunuga koos elavad inimesed ja lähikontaktised.
- Isolatsiooni lõpetamiseks peab viimasest palavikust olema möödunud vähemalt 72 tundi ja muud ägedad haigussümptomid peavad olema taandunud. Isolatsiooni lõpetab arst, hinnates patsiendi tervislikku seisundit. **NB! Kordustesti paranemise kinnitamiseks ei tehta.**

Kui inimesel on SARS-CoV-2 test negatiivne, kuid esinevad haigussümptomid:

- Negatiivse SARS-CoV-2-testi tulemustega inimesed käituvad nii, nagu tavapärase haigestumise korral.
- Kui enesetunne on piisavalt hea, et osaleda töö/kooli/lasteaia tegevustes, võib täiskasvanu minna tööle ja laps lasteaeda või kooli.
- Pärast viirushaiguse põdemist võib esineda mõningal määral jääkköha või -nohu, mille taandumist ei ole vaja tööle, kooli või lasteaeda naasmiseks oodata. Oluline on lähtuda enesetundest ja vajadusel perearstikeskusest saadud soovitustest.

Käitumisjuhised SARS-CoV-2- positiivse inimese lähikontaktsele:

- Eneseisolatsioon 14 päeva.
- Kui haigussümptomid puuduvad, siis testi ei tehta (v.a juhul, kui Terviseamet otsustab teisiti).
- Kui haigussümptomeid ei teki, võib eneseisolatsiooni lõppedes naasta tavapärase elukorralduse juurde.
- Kui haigussümptomid tekivad, tuleb ühendust võtta perearstikeskusega või helistada perearsti nõuandetelefonil 1220.
- Kui tekivad sümptomid ja SARS-CoV-2 test osutub positiivseks, algab eneseisolatsiooni päevade arvestus otsast peale.

Olulised tegevused, kui inimene haigestub haridusasutuses viibides

Haigestunud töötaja peab teavitama asutuse juhtkonda. Õpilane peab haigestunnuste korral pöörduma õpetaja või kooliõe poole, kes teavitab lapse haigestumisest asutuse juhtkonda. Õpilase haigestumisest informeeritakse tema vanemaid. Sõltuvalt lapse vanusest saadetakse haigestunu koju või isoleeritakse teistest õpetaja/kooliõe järelvalvel lapsevanema saabumiseni, kasutades selleks sobivat ruumi.

Haigestunule ja temaga tegelevale täiskasvanule antakse kirurgiline mask, oluline on jälgida, et mask paigaldatakse õigesti.

Kui haigestunu tervises seisund muutub ohtlikuks (kiire palavikutõus, valu rindkeres, õhupuudus, väga tugev muu valu vm) ja haigestunu tunneb end väga halvasti, tuleb helistada 112.

COVID-19 leviku pidurdamise seisukohalt on oluline, et haigestunu (õpilase puhul tema vanem või seaduslik esindaja) teavitaks haridusasutust, kui COVID-19 diagnoos leidis kinnitust. Asutus teavitab juhtunust selle klassi või rühma liikmeid (ja vanemaid). Teavituse koostamisel tuleb olla delikaatne, mainimata haigestunu nime jm andmeid, mis teda äratuntavaks teeks. Terviseameti regionaalosakond võtab õppeasutusega ühendust ja teavitab kinnitatud diagnoosist ning selgitab välja lähikontaktseid koostöös asutuse ja kooliõega.

Haigestunuga lähikontaktis olnud inimesed peavad jääma eneseisolatsiooni. Sel perioodil saab korraldada distantsõpet.

Ülejäänud õppijad jätkavad tavapärase eluga, jälgides samal ajal oma tervist. Sümptomite ilmnemisel tuleb võtta kohe ühendust perearstikeskusega.

COVID-19 klassis või õpperühmas

Kui klassis või õpperühmas on kellelgi tuvastatud haigestumine COVID-19 haigusse, tuleb suunata kõik lähikontaktseid kaheks nädalaks eneseisolatsiooni ja kodusele distantsõppele. Klassi/rühma distantsõppele suunamine toimub vajadusel koostöös Terviseametiga.

Oluline on teada, et COVID-19 haigega lähikontaktis olnud inimestega omakorda lähikontaktis olnud inimestel suurenenud riski haigusse nakatuda ei ole ning kontaktid isolatsiooni jääma ei pea.

Koolijuhi õigused ja vastutus

Koolijuht peab otsuste tegemisel juhinduma õigusaktides sätestatud nõuetest ja pädevuse piiridest. Otsused õppetöö muutmiseks peavad olema proportsionaalsed ja sobivad koolipere tervise kaitseks.

Kuna koolil on kohustus tagada kõigi koolis viibijate tervise ja turvalisuse kaitse, on põhjendatud juhtudel võimalik suunata laps koju ravile või distantsõppele.

Otsus peab tuginema olukorra adekvaatsele hinnangule. Ära tuleb kuulata lapse ja vanema selgitused ja seisukoht ning neid otsustamisel arvestada või põhjendada, miks neid arvesse ei võeta. Otsustarbekas on kaasata kooli tervishoiutöötaja, paluda vajadusel lapsevanemal konsulteerida perearstiga jne. Koju saatmise otsust ei saa teha (klassi)õpetaja ainuisikuliselt. Lapse tervislikku seisundit saab lõplikult siiski hinnata tervishoiutöötaja (kooliõde või perearst). Soovitame haridusasutustel leppida kokku selge tegevuskäigu ning teavitada sellest nii koolitöötajaid, lapsi kui lapsevanemaid.

Asutuse sulgemise üle otsustavad Terviseamet ja pidaja

Kui haridusasutuses on COVID-19 haigus, hindab Terviseamet olukorda ning kaalub tarvitusele võetavaid meetmeid (sh asutuse sulgemise vajadust) lähtudes iga juhtumi eripärast, võttes muu hulgas arvesse piirkonna epidemioloogilist olukorda. Sulgemine tähendab üldjuhul õppetöö jätkamist distantsilt. Kui haridusasutuse piirkonnas on tuvastatud kohapealne COVID-19 levik, annab tegutsemisuuniseid Terviseamet, lähtudes piirkonna epidemioloogilisest olukorrast.

„Nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse” alusel otsustab nakkushaiguse epideemilisest levikust tuleneva ohu üle Terviseamet. Kooli või lasteasutuse pidaja võib ajutiselt sulgeda enda juhitava asutuse, kooskõlastades selle Terviseametiga. Terviseametil on lisaks haridusasutuste ajutisele

sulgemisele õigus nõuda desinfektsiooni või puhastuse läbiviimist ning inimeste terviseuuringute korraldamist ja nakkushaiguse diagnoosimist. Kui meetmete ja piirangute kohaldamine toob kaasa olulise ühiskondliku või majandusliku mõju, kehtestab need Vabariigi Valitsus korraldusega.

Olulisemad ennetusmeetmed

Nakkushaiguste ennetamiseks on oluline hea kätehügieen eeskätt läbi korraldada kätepesu voolava vee ja seebiga. Kaaluda võib käte desinfitseerimisvahendite paigaldamist klassidesse ja/või liikumisteedele, kuid sealjuures tuleb veenduda, et tagatud oleks kemikaaliohutus – st vahendeid kasutatakse eesmärgipäraselt ja korrektselt. Samuti olla teadlik, et liigne käte desinfitseerimine võib nahka kahjustada. Seetõttu on soovitatav paigaldada kätepesu- ja desinfitseerimiskohtadesse kätekreemid. Lisaks kätehügieenile on oluline, et ruumides oleks hea ventilatsioon ning korraldatud oleks regulaarne pindade märgpuhastus. Terviseameti puhastus- ja desinfitseerimissoovitused leiab siit: <https://www.terviseamet.ee/et/COVID-19-trukised#JUHENDID>.

Vajalike isikukaitsevahendite tagamise eest vastutab haridusasutuse pidaja. Üldjuhul ei ole lasteasutustes maski kandmine vajalik (v.a haiguskahtlusega ja nendega tegelevad isikud).

Juhendi maski kasutamiseks leiab siit:

https://www.terviseamet.ee/sites/default/files/Nakkushaigused/Trukised/facemask-infographic_et.pdf.

Kontaktide vähendamine

Haridusasutustel on tungivalt soovitatav korraldada õppetöö jm tegevus selliselt, et vähendada kontakte inimeste vahel. Selleks saab kasutada õppekabinettide süsteemi asemel koduklasse, kaaluda rohkem õuesõppe ja ka osaliselt distantsõppe läbiviimist (päevade kaupa, osades ainetes vmt). Vanemate klasside õpilastele võib näiteks planeerida kord nädalas õppetöö e-õppena. Samuti soovitate korraldada söögivahetunnid, kehalise kasvatus tunnid jms selliselt, et vähendada gruppide vahelisi kokkupuuteid.

Õpilaste füüsiliste kontaktide vähendamiseks on võimalik ka alustada õppetööd ja pidada vahetunde eri klassidel erinevatel aegadel, teha mõned vahetunnid pikemad, võimaldada noorematel kooliastmetel minna õue jms. Erinevates õppehoonetes tegutsevate asutuste puhul tuleb läbi mõelda, kuidas saab vähendada ruumide riskasutust.

Saabumine välismaalt

Tulles välisreisilt riskipiirkonnast, kus nakkuskordaja on kokkulepitud kordajast suurem

1. Tuleb jääda kaheks nädalaks eneseisolatsiooni või
2. kohe pärast riskipiirkonnast saabumist pöörduda SARS-CoV-2 testimisele:
 - kui testitulemus on negatiivne, tuleb õppijal jääda eneseisolatsiooni 7 päevaks;
 - testi korraldatakse vähemalt 7 päeva pärast esimese testi tulemuse teada saamist;
 - kui ka siis on SARS-CoV-2 testi tulemus negatiivne, võib naasta tavaellu;
 - kui test on positiivne, tuleb lähtuda ülaltoodud eneseisolatsiooni nõuetest.

Välisriikidest tulnud inimesed leiavad ajakohase info riikide nakkuskordajate ja liikumispiirangute kohta Välisministeeriumi kodulehelt: <https://vm.ee/et/teave-riikide-ja-eneseisolatsiooninouete-kohtaeuroopast-saabujatele>.

Inimesed, kelle lähikondlased on saabunud riskipiirkonnast, eneseisolatsiooni jääma ei pea.

Distantsõppe korraldamine

Distantsõppe on statsionaarse õppe üks vormidest. Distantsõppe korraldamiseks peab kool üle vaatama kooli päevakava ning kodukorra, arvestades seaduses sätestatud põhimõtteid (õppetund, järjestikused tunnid, õppekava täitmine). Distantsõppe korraldus ei tohi olulisel määral muuta statsionaarse õppe põhimõtteid (nt seda, mis on õppetund).

Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse ning õppekavade regulatsioonide kohaselt on tegemist **juhendatud** e-õppega ning õpet on lubatud korraldada ka väljaspool kooli ruume (sh kooliõues, looduses, muuseumides, arhiivides, keskkonnahariduskeskustes, ettevõtetes ja asutustes) ning **virtuaalses õppekeskkonnas**.

Oluline on see, et lapsed oleksid juhendatud ning kooli töötajaskond, lapsed ja vanemad saaksid üheselt aru (on tehtud kokkulepped), kuidas on distantsõppe konkreetses koolis korraldatud. Distantsõppe täpsemad korralduslikud alused lepatakse kokku kooliperega ning need kehtestab koolijuht.

Kooli osalisele või täielikule distantsõppele viimise otsus peab olema põhjendatud.

Soovitame tagada kontaktõppe nii kaua kui võimalik põhikooli esimese, aga ka teise astme õpilastele ja tuge vajavatele õpilastele.

Kui viirusoht kasvab ja tekib vajadus õpilasi rohkem hajutada, soovitame kõigepealt suunata distantsõppele vanemate klasside õpilased, et pakkuda noorematele võimalust võimalikult hajutatuna kontaktõppes osaleda.

Õppetöö kavandamine kontakt- ja distantsõppe üheaegsel toimimisel on tavapärasest ajamahukam. Oluline on mõelda, mida õpetada vahetult ning millega saab õpilane õpijuhiste toel iseseisvalt hakkama. Õpilased peavad olema informeeritud, kus ja kuidas on õppematerjalid e-õppekeskkondades kättesaadavad ning millised on eduka soorituse kriteeriumid.

Õpilase distantsõppele jäämine on lapsevanema, õpilase ja kooli ühine otsus. Distantsõppe lubamisel tuleb muuhulgas hinnata ka õpilase edasijõudmist, iseseisva õppimise võimekust ja pere tuge õppimise toetamisel.

Distantsõppel tuleb arvestada pikemate tähtaegadega, sest kõigil ei ole võimalik igal ajal arvutit kasutada. Distantsõppel on väga olulisel kohal võimalus saada vajadusel individuaalset nõustamist.

Ürituste korraldamine

Üritust kavandades peab mõtlema viiruse leviku riskide maandamisele ning pidada silmas nii hügieenireeglite järgmise kui lähikontaktide vähendamise olulisust.

Kontaktide vähendamiseks soovitame asutustevahelised, piirkondlikud ja üleriigilised üritused korraldada eelkõige virtuaalselt.

Üritustele külaliste kutsumine ei ole keelatud, ent soovitame kaaluda selle vajalikkust .

Haridus- või noorteaasutuse ruumide rentimine üritusteks, huviringidele vms on lubatud. Ruume tuleb pärast kasutamist puhastada ja vajadusel tuulutada.

Õppekäike ja ekskursioone soovitame korraldada klasside või rühmade kaupa.

Mistahes üritust korraldades on oluline, et oleks võimalik haigestumisjuhtumi korral koostöös Terviseametiga tuvastada lähikontaktsete ring.

Välisreisid ja rahvusvahelised üritused soovitame edasi lükata.

Lasteaedade ja -hoidude töökorraldus

Lasteaedade ja -hoidude töökorralduse üle otsustab pidaja, lasteaia juhataja leiab koostöös omavalitsusega optimaalseima lahenduse. Lasteaedades ja -hoidudes on haigete ja lähikontaktsete käsitus sarnane koolidele. Lasteasutuse õpetajal või lapsehoidjal on õigus ja kohustus ülemiste hingamisteede viirushaigusele sarnaste nähtudega lapsi ja vanemaid lasteaasutusse mitte lubada, v.a juhul, kui lapsevanem kinnitab, et tegemist on kroonilise haiguse sümptomitega.

Hetketeadmiste kohaselt kulgeb lastel COVID-19 reeglina väga kergelt ning seetõttu tuleb laste tervise jälgimisel ja haigustunnuste tuvastamisel olla tähelepanelik. Lasteaedade sulgemisel on suur mõju üldisele elukorraldusele, mistõttu on oluline tagada lasteaedade ja -hoidude lahtiolek ka viiruse leviku kasvades.

Noorsootöoasutuste töökorraldus

Noorsootöoasutuste (sh avatud noortekeskuste, huvikoolide, huviringide, noortelaagrite ja malevate) töökorralduse üle otsustab pidaja, kes informeerib kujunenud olukorrast kohalikku omavalitsust kui noorsootöö korraldajat vallas või linnas. Oluline on tagada noorsootöö teenuste järjepidevus ning toetada noortevaldkonna töötajaid, et nemad saaksid omakorda pakkuda tuge neile noortele, kes seda kõige enam vajavad.

Noorsootöoasutuste tegevus viiruse leviku tõkestamiseks lähtub samadest põhimõtetest nagu haridusasutuste puhul ning asutuste täielik sulgemine jääb viimaseks abinõuks. Esmased abinõud on hügieenireeglite järgimine ja hajutamine. Vajadusel korraldatakse töö ümber eelkõige hoone, asutuse või piirkonna kaupa, võttes arvesse kohalikke olusid. Juhul, kui noorsootöö asutuste ruumid otsustatakse sulgeda, on oluline jätkata noorsootöö tegevustega, kasutades selleks nutika noorsootöö võimalusi. Tegevuste elluviimisel on võimalik saada tuge Haridus- ja Noorteametilt ning Haridus- ja Teadusministeeriumi strateegilistelt partneritelt noortevaldkonnas.

Gümnaasiumi riigieksamid

Kevadise eriolukorra tõttu põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses tehtud muudatused võimaldavad tänava sügisel soovijatel teha riigieksamite lisaeksameid.

Käesoleval õppeaastal ei ole õpilasuurimuse või praktilise töö sooritamine kooli lõpetamise tingimuseks. Kooli õppenõukogul on õigus hinnata, kas õpilasuurimise või praktilise töö on eriolukorrast tulenevalt võimalik. Juhul, kui kool on otsustanud, et see ei ole võimalik, saab abituriend gümnaasiumi lõpetada ka õpilasuurimust praktilist tööd sooritamata.

Praegu peavad kõik osapooled arvestama sellega, et põhikooli lõpueksamid ning riigieksamid toimuvad plaanipäraselt.

Mobiilirakendus HOIA

Soovitame kõigil nutitelefonide omanikel laadida telefoni koroonarakendus "Hoia", mis on üks täiendav vahend selleks, et võimalikke nakkuslikke kontakte vähendada ja viiruse levikut pidurdada. Äpp hoiatab inimest juhul, kui tema telefon on olnud hiljem SARS-CoV-2 -positiivse proovi andnud inimesele tema nakkusohtlikul ajal lähemal kui 2 meetrit kauem kui 15 minutit. Täpsemat infot leiab veebilehelt www.hoia.me.